

Cultivarea legumelor și zarzavaturilor nu a fost o activitate de tradiție a locuitorilor din Otopeni. Desigur că printre rândurile de porumb din câmp, se cultivau și dovleci (mai ales pentru furaje), fasole uscată și uneori sfeclă. Prin curțile mai mari sau pe terenurile de lângă fiecare casă, creșteau mărar, pătrunjel, leuștean. Toate cele menționate mai sus erau obținute pentru consumul propriu; nu erau destinate comercializării.

Posibilitățile de irigare (esențiale în cultura legumelor) erau ca și inexistente în urmă cu 60-70 de ani. Valea Pasării seca vara, iar balta de la Otopenii de Jos s-a format abia după construirea digului de pământ, peste care treceau căruțele spre câmpurile dinspre Dimieni și Tunari. Au existat și câțiva pasionați de cultura legumelor. Prin anii '50 era renumit, ca grădinar priceput, dl. Păsărin, care avea o grădină de peste 3.000 mp, situată pe strada Polonă, în curba care schimbă direcția spre nord, pe partea numerelor fără soț. Udarea se făcea cu ajutorul unei motopompe improvizate, folosind un motor auto pe benzină. În perioada 1958-1960 grădina a fost preluată de C.A.P. Otopeni, fiind condusă de dl. Titi Teodorescu, împreună cu soția sa, Marioara. Nea Titi (așa era apelat de toată lumea) avusese propria sa grădină, în valea vestiților grădinari bulgari din Dedești-Cioplea.

Sub îndrumarea sa, la Otopenii de Jos, pe malul de vest al bălții s-a înființat o grădină de legume, pe o suprafață care a ajuns treptat la câteva zeci de hectare, ceva ce nu se mai văzuse până atunci, pe aceste locuri. Se cultivau roșii (pe araci), vinete, ardei gras, gogoșari, varză, conopidă și multe altele. În timpul vacanțelor de vară, am lucrat și eu în această grădină, în special la recoltatul tomatelor. Acestea erau livrate și la export (în RDG și Polonia) prin întreprinderea Fructexport.

Apa (element vital într-o grădină) era pompată din baltă, prin niște conducte (de 14-16 cm diametru) până la cele mai înalte puncte ale grădinii. De aici era dirijată prin niște canale amenajate în pământ, spre șanțurile unde erau plantate culturile de legume. Operația de udare cerea multă pricepere, atenție și efort fizic pentru dozarea apei (care se făcea cu sapa) și se efectua seara târziu, chiar pe întuneric sau dimineața în zori. Motopompele erau montate pe șasiuri cu 4 roți, fiind acționate de motoare KD – diesel. În perioada de activitate maximă, grădina avea „un sediu” construit din lemn și pământ, alcătuit dintr-un șopron mare, un spațiu de depozitare, o magazie și un birou.

Toate răsadurile pentru grădină erau produse (în cantități însemnate) în răsadnițe calde, pe bază de gunoi de grajd, aflate în curtea C.A.P.-ului de la Otopenii de Jos (fostul conac Boată).

Odată cu mutarea sediului C.A.P.-ului (în anul 1960) la Otopenii de Sus, în zona unde se află astăzi sediul Asociației Agricole, s-au pus bazele unor noi grădini de legume și zarzavaturi. La început au funcționat niște răsadnițe, câteva solarii și unele loturi de legume în câmp. A fost angajat și un specialist în domeniu, în persoana tehnicianului legumicol, Codrescu Ion. Pentru a pune pe baze temeinice producția de legume (în primul rând din cele timpurii) s-a construit o seră-înmulțitor. Aceasta se afla lângă gospodăria de apă a I.P.M.A. (amplasată în exteriorul incintei întreprinderii) și avea o suprafață de aproximativ 200 mp. Era pe jumătate sub nivelul solului, cu o înălțime de maximum 2,2 m, fiind acoperită cu o structură din lemn și sticlă. Spațiul util era exploatat la maximum; într-un mod foarte ingenios, lădițele cu răsaduri aflate în diferite

stadii de dezvoltare, erau dispuse pe etaje, iar pe sol erau cultivate trifandale (salată, ceapă verde, verdețuri).

În paralel s-au demarat lucrările de construire în imediata vecinătate, a unei centrale termice, care funcționa cu păcură, cu anvelope uzate și cu orice material combustibil (cărbune, lemn, gaz, etc). Toate echipamentele și instalațiile pentru centrală (chiar și cărămida) au fost recuperate de la demolările din București – care erau la mare vogă în acele vremuri.

Și cum „pofta vine mâncând” (o zicală care se potrivește de minune poporului nostru), s-a hotărât construirea unei sere „adevărate”, cu o suprafață de aproape 3.000 mp, pe terenul disponibil între drumul de acces în C.A.P. (actuala strada Libertății) și gardul IPMA (teren aflat azi în proprietatea unei firme care livrează material horticol).

Materialele de bază pentru această seră s-au procurat de la unele întreprinderi din Câmpina, între care și rafinăria. Între aceste unități și C.A.P. Otopeni erau relații strânse de colaborare; cei din Câmpina furnizau materiale metalice provenite din casări și modernizări ale instalațiilor, în schimbul cărora C.A.P.-ul livra legume și fructe pentru cantine.

Cu forțe proprii, dar și ceva sprijin de la fabricile din comună, în scurt timp s-a construit (cu costuri foarte reduse) o „frumusețe” de seră, o adevărată mândrie pentru otopenarii acelor vremuri. Se produceau legume -la un moment dat și flori pe o mică suprafață- în sezonul rece, o noutate absolută la Otopeni, care i-a surprins și pe mai marii zilei. Modul cum au reacționat „tovarășii” ar putea constitui subiectul unui roman de aventuri, cu implicații sociale, politice, economice, ideologice, ș.a.m.d. Un lucru era foarte clar: lucrătorii C.A.P.-ului erau deosebit de încântați și parcă dădeau semne că ar dori ceva „și mai mare și mai frumos”. Și astfel s-a născut, în perioada 1964-1966, un proiect deosebit de ambițios pentru acele vremuri, construirea unui bloc de sere metalice încălzite, cu o suprafață de aproximativ 2,5 hectare. Am avut plăcerea și privilegiul de a participa la toate fazele prin care trece un asemenea obiectiv de investiție: documentare, studiu tehnic, proiectare, execuție, punere în funcțiune. Ca student la Facultatea de Mecanică din I.P.B., am avut numai de câștigat – ca experiență practică, cunoștințe tehnice, munca în echipă, lucrul cu oamenii.

Pentru documentare am mers la serele din sediul capitalei și la I.C.H.V Băneasa, care avea în exploatare o seră (cu centrală termică proprie), pe o suprafață de circa 3.000 mp, de tipul celei propuse pentru Otopeni. Proiectul de execuție s-a întocmit cu ajutorul I.P.S.C.A.I.A. București, care avea competența de a obține toate avizele necesare. S-a ales modelul olandez, care era caracterizat printr-o structură de rezistență foarte sigură, îmbinare tip „LEGO”, execuție rapidă și un preț optim al elementelor componente. Amplasarea s-a hotărât să se facă pe terenul aflat la sudul străzii Libertății, teren care poate fi identificat ușor și astăzi.

Pentru execuție s-a recurs la metoda de „regie proprie”, care prezenta niște avantaje - termenele de execuție erau ținute sub control, iar costurile nu puteau fi depășite. Așa că toate operațiunile erau în mâinile beneficiarului - de la aprovizionare și până la exploatare.

În primăvara anului 1966 au demarat lucrările de construcție a noilor sere moderne. S-a făcut nivelarea terenului (pentru început 1 hectar), s-a executat trasarea, pichetarea, execuția și amplasarea în teren a stâlpișorilor de beton (suport pentru structura metalică). Îmi amintesc că au participat la aceste lucrări -printre mulți alții- meșterul Gheorghe Opriță (din Ferme) și Nea Costică (Mâță) de pe strada Polonă. Prima mea participare la această „aventură” este legată de un transport de subansamble și piese metalice (zincate), de la întreprinderea producătoare (Metalica), care se afla pe strada Înclinată, din București.

La începutul verii a început asamblarea structurii de rezistență a viitoarei sere. Operația a fost preluată de o echipă de meseriași, în frunte cu maestrul principal Mihai Z. Constantin, toți

otopenari, salariați la I.P.M.A.

Munca lor (efectuată în afara orelor de program - „part-time”, cum s-ar zice azi) era plătită în regim de acord global, deci în funcție de lucrările executate fizic. Maistrul lor -care era și executant în același timp- repartiza câștigurile bănești după numărul de ore lucrate, gradul de calificare, importanța lucrării, etc. Banii conveniți erau ridicați de la casieria C.A.P.-ului, numai după întocmirea actelor de recepție, de către dirigințele de șantier și cu avizul celui care asigura asistența tehnică - ing. R. Huțanu.

Am fost cooptat și eu în echipa I.P.M.A.-ului, ca lăcătuș montator, deci simplu executant, dar în același timp asiguram o legătură permanentă între proiectant, executant, asistență tehnică și beneficiar (C.A.P. Otopeni). Am remarcat la echipa I.P.M.A. un profesionalism ridicat, responsabilitate tehnică, rar întâlnită, obișnuința lucrului bine făcut și un simț practic pentru organizarea locului de muncă.

Dintre cei 8-10 oameni, care alcătuiau echipa respectivă, îmi amintesc puține nume: Ene Nicolae, Șerban Ion, Popescu Ștefan... Specificul lucrărilor impunea ca o mare parte din operații să fie executate în tandem; am făcut pereche cu Nicu Ene, care m-a impresionat prin modul cum stăpânea meseria, prin eficacitatea muncii, viteza de reacție, inventivitate, dinamism.

În vara anului 1966 (în luna august) mi-am aniversat ziua de naștere la bufetul Ramura, împreună cu câțiva colaboratori din șantier. Toamna (la 1 octombrie) am reluat cursurile la facultate (unde frecvența era mai mult decât obligatorie) despărțindu-ma cu regret de colegii de șantier. Mai țineam legătura la sfârșit de săptămână cu dâșșii, astfel încât eram la curent cu mersul lucrărilor.

În anul următor, la începutul vacanței studențești am revenit pe șantier, dar la o altă categorie de lucrări și într-o altă echipă de lucru, care se formase între timp. Membrii acestei echipe de lucru erau salariați la Electromontaj, toți otopenari, în cea mai mare parte sudori, conduși de maistrul principal Dobre Ion-Ionel al lu' Crâncea.

Obiectivele principale erau instalațiile de încălzire și de alimentare cu apă, precum și centrala termică, cu toate anexele. Toate acestea necesitau multă sudură electrică, domeniu în care toți din echipă erau meseriași adevărați.

Echipa era ceva mai numeroasă, așa că se lucra în două schimburi, corelate cu cele de la fabrică. Pentru mine era mai greu, căci trebuia să fac față unui ritm mai intens. Dar am avut avantajul că am dobândit cunoștințe noi: sudură, îndoirea la cald a țevilor, montajul utilajelor grele ș.a. De la fiecare am învățat câte ceva; cu multă părere de rău trebuie să recunosc că îmi amintesc puține nume: Dobre Gheorghe, Nedef Romeo (Gelu)...

Centrala termică a fost un obiectiv tehnic destul de modern pentru acele vremuri; avea 4 cazane tip „vulcan”, stație de pompare (apă caldă, apă rece), stație de ventilație, stație de alimentare cu combustibil lichid, rezervoare de combustibil subterane, rezervor de apă subterană, etc. Toate echipamentele erau produse în România, mai puțin injectoarele de combustibil, importate din S.U.A.

Am lucrat din plin la realizarea centralei termice; cunoștințele însușite între timp la facultate mă ajutau să stăpânesc procesul tehnologic, iar avantajul tinereții îmi permitea să execut lucrări la înălțime. O mare satisfacție și mulțumire am trăit atunci când au apărut primele recolte de tomate și castraveți. În aproape toate ciclurile de producție se obțineau frecvent 80-90 tone de legume, de pe un hectar de seră.

În anul 1968 (ultimul în care am participat la construcția serei) s-a finalizat tronsonul din sud al serelor, destinat cultivării florilor. Pe piața de flori a Bucureștiului, garoafele de Otopeni ajunseseră la fel de renumite ca și cele provenite de la serele Codlea.

Într-un document întocmit în 1973 se arată ca C.A.P. Otopeni a obținut peste 5 milioane de lei anual, de pe cele 3,5 hectare de sere și 4 hectare de solarii. În perioadele de maximă activitate, complexul de sere asigura aproape 300 locuri de muncă permanente: lucrători horticoli (majoritatea femei), fochiști, instalatori, mecanici, electricieni, șoferi, achizitori, vânzători, muncitori necalificați, etc.

Aș mai face o remarcă importantă: cu ocazia sărbătorilor Crăciunului și ale Sfințelor Paști erau asigurate toate legumele și zarzavaturile necesare, în stare proaspătă.

În prezent nu mai există acele sere. Sper că unele încercări timide ale unor locuitori din Otopeni de a-și construi mici solarii, vor conduce într-un timp nu prea îndelungat, la apariția unor sere încălzite, chiar de tip semiindustrial. Oricum, condițiile sunt mult mai favorabile decât în urmă cu 50 de ani. Avantajele și dezavantajele unor asemenea inițiative pot fi desprinse cu ușurință de către cei interesați.

Ing. Florinel Alexe